

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **U. H.**, zast. Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem, se sídlem v Plzni, Na Jíkalce 13, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 4. 2004, č. j. 30 Az 78/2003 – 25,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 5. 2003, č. j. OAM-4914/VL-10-K04-2002. Tímto rozhodnutím nebyl stěžovatelce udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 ani § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo vysloveno, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V kasační stížnosti stěžovatelka rovněž požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí správního orgánu pak stěžovatelka v obecné rovině namítala porušení § 3 odst. 3 a 4 a § 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a § 12, resp. § 91 zákona o azylu. Pokud jde o skutkové důvody odkazovala na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a ostatní spisový materiál. Doplnila, že je členkou sekty Svědků Jehovových a v domovské zemi se jí lidé za toto členství vysmívali; na její dceru byl ve škole činěn nátlak. Výslovně uvedla,

že jí bylo rovněž vyhrožováno, tamní obyvatelé ji vyhazovali, resp. posílali ze země pryč. Bojí se pokračování takového pronásledování a shledává nezákonnost napadeného rozhodnutí. Požadovala, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

V následném rozsudku Krajský soud v Hradci Králové došel obdobně jako správní orgán k závěru, že stěžovatelka domovskou zemi neopustila z důvodů upravených zákonem o azylu, t. j. v důsledku pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu); se svými problémy se účinně neobrátila na domovské orgány, přičemž se jednalo o pronásledování ze strany soukromých osob, které za zákonem vymezené pronásledování považovat nelze. Krajský soud doplnil, že ze spisu vyplynulo, že stěžovatelka vstoupila do sekty Svědků Jehovových až v době, kdy se zdržovala na území České republiky. Krajský soud neshledal ani naplnění § 13 a § 14 zákona o azylu, resp. naplnění překážky vycestování. K naplnění § 14 zákona o azylu krajský soud výslovně uvedl, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a je proto výhradně na posouzení žalovaného, přičemž stěžovatelka se v žalobě ostatně ani udělení humanitárního azylu výslovně nedomáhala. Z těchto důvodů dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost. Jako důvod kasační stížnosti stěžovatelka uvádí důvod vymezený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Výslovně zejména namítá, že v domovské zemi je ona (a její děti) diskriminována za členství v sektě Svědků Jehovových; pro toto členství je jí i vyhrožováno, přičemž domovské orgány nebyly schopny poskytnout jí ochranu. Dále pak zejména namítá, že krajský soud se dostatečně nevypořádal s udělením tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Upozornila na skutečnost, že v České republice vede spořádaný život, přičemž pro postup podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů, by musela vycestovat do domovské země, kde by jí opětovně hrozilo pronásledování ze strany tamního obyvatelstva. Navrhovala, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek, napadené soudní rozhodnutí bylo zrušeno a bylo jí přiznáno právo na náhradu nákladů řízení.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti stručné vyjádření, ve kterém zejména uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; odkázal na správní spis. K otázce udělení humanitárního azylu pak uvedl, že je věcí volné úvahy správního orgánu.

Napadený rozsudek Nejvyšší správní soud přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatelka je zastoupena advokátem.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovatelce azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelkou.

Z kasační stížnosti vyplynulo, že stěžovatelka uplatňuje důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. K tomu Nejvyšší správní soud především obecně poznamenává, že nesprávné posouzení právní otázky může spočívat buď v tom, že soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis, než měl správně použít, a pro toto pochybení je výrok soudu v rozporu s příslušným ustanovením toho kterého právního předpisu, nebo v tom, že soudem byl sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci, nebo je sice učiněn správný právní závěr, ale v odůvodnění rozhodnutí je nesprávně prezentován.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové neshledal.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka dne 26. 10. 2002 podala návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém ve vztahu k souzené věci uvedla, že vlast opustila dne 27. 2. 2002, a to z náboženských důvodů. K důvodům žádosti o azyl pak uvedla, že od vstupu do sekty Svědků Jehovových měla velké problémy. Sousedi začali slovně napadat její rodiče, psali jim hanlivé nápisy na vrata; učitelky odmítly vzít dítě do školky. Obrátila se na obecní úřad, resp. policii, pomoc ji však nebyla poskytnuta. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR ze dne 20. 3. 2003 pak rozvedla problémy se změnou náboženského vyznání, zejména uváděla problémy svých dětí ve škole, diskriminaci v práci, urážky sousedů. Dále uvedla, že se svými problémy se obrátila na policii, ta ji řekla, že ji nemůže pomoci; na policii se obrátila jen ústně, nic nesepisovali. Soudní cestou věc neřešila. Stěžovatelka byla na závěr pohovoru (vedeného za přítomnosti tlumočníka) seznámena s obsahem protokolu o pohovoru v ruském jazyce. Uvedla, že s ním souhlasí a nežádá doplnění ani změny.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatelky, vycházel správní orgán, jakož i krajský soud a jejich závěr o tom, že stěžovatelka v žádosti neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených zákonem o azylu, resp. že se se svými problémy účinně neobrátila na domovské orgány, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu; Nejvyšší správní soud s těmito závěry rovněž souhlasí. Pro úplnost odkazuje Nejvyšší správní soud na svou konstantní judikaturu,

ze které vyplývá, že problém se soukromými osobami, navíc za situace, kdy se žadatel o azyl ani účinně neobrátil na domovské orgány, nelze podřadit pod důvody vymezené zákonem o azylu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti konkretizovala svoje námitky tak, že v domovské zemi jsou ona a její děti diskriminováni pro příslušnost ke Svědkům Jehovovým, pro toto členství je jí i vyhrožováno, přičemž domovské orgány nebyly schopny poskytnout ochranu. Nejvyšší správní soud k této námitce odkazuje na výše uvedené, tedy, že ze správního spisu nevyplynulo, že by se stěžovatelka se svými problémy účinně obrátila na domovské orgány, resp. že se nejednalo o pronásledování z důvodů vymezených § 12 zákona o azylu.

Jak již uvedl krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku, je známým jevem v každé zemi, že příslušníci určité rasy, národnosti, náboženského vyznání, sociální skupiny nebo politického přesvědčení se mohou stát u svých spoluobčanů právě pro tyto vlastnosti terčem ústrků, slovních i fyzických útoků, diskriminačních postupů při přístupu ke vzdělání, k výkonu určitých povolání, ba dokonce i při přístupu na určitá místa nebo při užívání veřejného majetku. Zdrojem takového nepřátelského jednání mohou být nejrůznější negativní lidské vlastnosti, samo o sobě to však není pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Nepřátelské jednání soukromých osob směřující proti stěžovatelce a odůvodněné tím, že stěžovatelka byla stoupencem sekty Svědků Jehovových (později i do sekty vstoupila), nelze samo o sobě považovat za pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, a to za předpokladu, že nejde o jevy státní mocí buď přímo vyvolané, podporované, státními orgány vědomě trpěné, či státní mocí záměrně nedostatečně potlačované. Důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž se stěžovatelka skutečně domáhala poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout.

Stěžovatelka sice v protokolu o pohovoru ze dne 20. 3. 2003 uvedla, že se obrátila na policii, avšak pouze ústně si stěžovala na nevhodné chování sousedů. Uvedený postup však nelze považovat za účinné domáhání se ochrany, neboť stěžovatelka nevyužila dalších kontrolních mechanismů vytvořených státní mocí (např. soudní ochrana, písemné oznámení prokuratuře i policii). Nejvyšší správní soud proto této námitce nepřisvědčil.

K navazující námitce týkající se udělení humanitárního azylu Nejvyšší správní soud uvádí, že s odkazem na § 78 odst. 1 s. ř. s. může správní soud (v souzené věci Krajský soud v Hradci Králové) přezkoumávat rozhodnutí správních orgánů vydané v návaznosti na ustanovení § 14 zákona o azylu, resp. v něm obsažené správní uvážení („v případě hodném zvláštního zřetele lze udělit azyl z humanitárního důvodu“) pouze omezeně, a to z hlediska jeho mezí, popř. z hlediska jeho případného zneužití. Udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je tak na volné úvaze správního orgánu, přičemž však tuto volnou úvahu, tedy zda byl důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení, resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Nejvyšší správní soud stejně jako krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného řádně přezkoumal a neshledal překročení mezí ani libovůli v rozhodnutí žalovaného. Na základě výše uvedeného a s odkazem na svou ustálenou judikaturu proto Nejvyšší správní soud dovozuje, že Krajský soud v Hradci Králové postupoval správně, když při přezkoumání rozhodnutí o správním uvážení žalovaného o samotné otázce, zda byly v případě stěžovatelky dány důvody hodné zvláštního zřetele, dále nezasahoval. Nejvyšší správní soud závěrem rovněž poznamenává, že úkolem správního soudu, ač v takzvané plné jurisdikci, je pouhý přezkum zákonnosti, a to s ohledem na meze

správního uvážení, resp. jeho zneužití, jeho úkolem však není suplování správního orgánu při správním uvážení, které je vyhrazeno toliko správnímu orgánu. Ani v této námitce proto stěžovatelce nepřisvědčil.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že v souzené věci neshledal stěžovatelkou uváděné skutečnosti, ve spojení s ustanovením § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., za opodstatněné. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji jako takovou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Vzhledem ke skutečnosti, že Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl tzv. přednostně, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 28. dubna 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu